

שולחן ערוך	ליקוטי מצות	משנה ברורה	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוה"ר	יום להודיש	יום
טו, טז	יא - יב	חזרה	רלו	פת	י"ג	שבת
זי, יח	יד - יז	קלט:	רלו	פת:	י"ד	א
יט, כ	יט - כ	קמ:	רלה	פט:	ט"ו	ב
כא, כב	יז - יח	קמ:	רלט	פט:	ט"ז	ג
כג, כד	יט - כ	קמא	רמ	צ:	י"ז	ד
כה, כו	כא - כב	קמא:	רמא	צ:	י"ח	ה
כז, כח	כג - כד	חזרה	רמב	צא:	י"ט	ו

בקר בני אהרן

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

361 | פרשת ויקרא | י"ג אדר ב' תשפ"ד

דבר המערכת

איה קסת ואיה סופר שיתאר ולו במקצת את עוצם ההתרגשות הרוממות וההתעלות שהיו מנת חלקם של ציבור האברכים הצעירים בני קהילתנו שהתאספו בהוד ובהדר בשבוע העבר במושב 'יסודות' לקבל עליהם ועל זרעם ועל בני ביתם להיות חברים נאמנים ליראי ה' המתנזרים מפגעי הטכנולוגיה במשמרת למשמרת ובגדרים לגדרים בתוספת קדושה וטהרה לאין שיעור.

בדברי חיזוק שנשמעו מפי ראשי ארגון 'חבר' בבית שמש שידם רב להם בהעמדת גדרי הקדושה ומפי ראשי החבורות ומגידי מישרים שליט"א, הביעו הכל את נפלאות חסדי ה' שגמלו עמנו בפנית יקרת זו המתנוססת לתפארה ומתבדלת בתכלית מכל אותן טומאות, והכל מבקשים רק להוסיף בקודש, אשרי חלקם. בלהב הדברים התעוררו לצאת ולהילחם בעמלק ביתר שאת בשמחה ובטוב לבב, ולמאס חיי שקר של תאות ממון המשחד ועוקר משתי עולמות, אלא לבחור בחיי נצח מלאי זיו דקדושה.

כמו כן נשמעו דברי ברכתו וחיזוקו של הגאון הגדול רבי שמואל ברנסדארפער שליט"א חבר הבד"ץ ורב בית מדרשו תפארת הנחל ב"ש, שעורר את הלבבות עד כמה הימים הללו מסוגלים לקניית הקדושה בשמחה.

כמו כן נשמעו דבריו של אחד החברים שעורר מנהמת לבו על הזכות להצטרף לחבורת 'הנוטרים' דקהילתנו, בה חברים עשרות רבות של בני עליה המתנזרים לגמרי מכל שייכות לשום כלי טכנולוגי ששייכת בו צד פירצה ח"ו, ואכן רבים וטובים נענו בחום והצטרפו להוסיף גם הם קדושה על קדושה.

בריקודי עוז שבקעו מה'לבבו נשא את רגליו התנשאו שעה ארוכה להודות ולהלל בימי שמחה אלו על טוב חלקנו ואושרנו הנצחי, מתוך תקוה ותפילה להוסיף ולהתעלות ביתר שאת וביתר עוז, מכח ההתחלה של פורים שתאיר לכל השנה כולה בעז"ה.

העורכים

פניני אור

אמרות טהורות מריב"ק ותלמידיו

רבנו פותב ג'לקוטי מוה"ר"ן תג'ניא תורה ע"ד: 'פורים הוא דרך והלוקו לפסח'. ואמרו אנשי שלומיני שיש בזה רמז לענין הרקודים והענין שמזיעין בשמחה הגדולה ושבפורים, ושבזכותו יהיו נצולין ממשוהו ממחמץ שבפסח, ועל ידי זה ינצלו כל השנה מחטא. כדברי האר"י ז"ל שאמר: מי שניצל ממשוהו חמץ בפסח ינצל מחטא כל השנה. כי הקמץ נחמץ מחמת העני, ובזכות זעתי הרקודין פפורים יצו שיהיו נצולים מחמון הקמח בפסח. כמו כן אמרו שבזכות הרקודין והשמחה שבפורים על ידי זה יהיו נצולים מהעצבות שהוא ענין חמוץ המח.

(שיח שרפי קודש)

ובל עצי השדה ימחאו כף

בריה יכולה לירד בתוכה בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה אע"פ שנכוה הקרה אותה בפני אחרים' (רש"י שם). קרירות זו שעמלק פעל היא אם כן שמעתה התקררו האומות מרתחת יראתם מלהצר לישראל.

אבל רבי נתן מוסיף על כך חידוש נפלא: הקרירות היא גם ארס שהכניס בישראל עצמם, הוא קירר אותם בעבודת ה', וכפי שמבאר: "קרירות שנמשך מסטרא דעמלק, שנאמר בו אשר קרך בדרך, כי כל מי שאינו יודע מנקודת האמת, אפילו מי שהוא איש כשר ועובד ה' יתברך ומתפלל ועוסק בתורה, אבל כל עבודתו הוא בקרירות בלי שום חיות והתלהבות וחמימות דקדושה, ואין לה' יתברך שעשועים מעבודה כזאת, כי הוא בבחינת שינה" (ליקוטי הלכות מתנה ד, ד).

והדברים מפליאים לכאורה: אמנם הכל מודים שתפילה ולימוד התורה ועבודת ה' בחמימות והתלהבות הינם יקרים ומעולים וחשובים יותר, אבל לומר שזוהי כל מהות המלחמה הנוראה והעצומה שעמלק ראשית גויים מנהל נגדנו?! האם רק זה מה שחסר לנו וזוהי הקליפה הנוראה שעלינו לזכור הימנה תמיד ושרק השי"ת לוחם נגדה על ידי גדולי הצדיקים?! האם אין אנו סובלים ממחלות רוחניות איומות פי כמה?! האין הכשלונות ל"ע גרועים לאין ערוך מאשר חוסר תבערת הלב בעבודתנו?!

אך לאמתו של דבר זוהי באמת הנקודה שמצריכה לזכור כל כך במלחמה זו, לפי שכח הרע האיום ביותר עטוף ומכוסה כל כך מבלי להרגיש כלל. זהו בדיוק התכסיס הקשה והנורא שאין דוגמתו שעמלק משתמש בו לסכן את כל החיים הרוחניים חלילה מבלי שנחוש בכך.

אם נשאל כל אחד מאתנו שעומד ומתפלל בקרירות: האם אתה מאמין ויודע שאתה עומד עתה לפני המלך? הוא יענה בעוז: כן! ידעתי גם ידעתי וגם אמונתי תמה בלי דופי, אלא שהלב לא מרגיש זאת כל כך. לדידו, האמונה נשארה שלמה כפי שהיתה, אלא שהרגשות מסויימות רדומות אצלו. אבל רבינו הקדוש מכחישו, וכה הם שלהבת דבריו: "ובאמת אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם, שמלא כל הארץ כבודו והקדוש ברוך

המשך בעמוד ד'

צילילי השיר חולפים ליד אזניו, האברכים רוקדים ושרים בדבקות 'הצילני הצילני מקליפת המן עמלק', מתרגשים וגועשים בקריאת הצלה להיחלץ מציפורני עמלק. אך לבו לא מתחבר להשתוקקות הזאת, הוא לא רואה נגדו אויב מר ולא סיבה לצעקת הצלה מיוחדת. אמנם גם ממנו לא שכח היצר ואוי לו מיצרו, אבל מהי הצעקה ההיסטרית הזאת על עמלק?! מעולם לא פגש באויב המיוחד הזה ואין עינו רואה ששונא זה מקיפו ולופתו, מה לו לזעוק ולשווע כל כך?!

"ועל כן קורין בתורה פרשת זכור, והוא מצות עשה דאורייתא, כדי להכניס המחשבה שבמח ולב, לזכור שיש קליפת עמלק שאורב תמיד על כל אחד מישראל בלי שיעור, וסוף כל סוף ימחה זכרו, וצריכים לזכור ולהאמין בזה, למען יהיו עינינו צופיות אל ה' תמיד שיצילנו ממנו" (ליקוטי הלכות שבת ז, לב).

זוהי תוקפה של המלחמה האיומה ביותר, שהקב"ה בעצמו יוצא בה נגד האויב המר הזה, מלחמה נסתרה שפשוט שוכחים שנמצאים במלחמה. אפשר שיהלך אדם בשלווה בנעימות ובהנאה והחיצים כבר תקועים ח"ו עמוק בלבו מבלי שיחוש כלל.

אין עצה אחרת רק לזכור שיש קליפת עמלק שאורב תמיד על כל אחד מישראל, לא להסיח דעת בשום פעם ובשום זמן או מצב כי הוא אורב תמיד, ולא לחשוב שאולי אתה יצאת מן הכלל וניצלת ממנו, כי כל אחד מישראל בכלל המלחמה.

נתבונן באחת מעיקרי כוחות הארס וההרס של המן עמלק השוטפים לדאבון לב גם כיום בראש כל חוצות, וכאשר עינינו יהיו צופיות לה' להינצל ממנו בכח עבודת הימים הקדושים הללו אזי יכול נוכל לו בעזרתו יתברך.

התורה הקדושה מעידה בפרשת 'זכור' כי הסיבה לחובת מחיית עמלק היא מפני 'אשר קרך בדרך', חז"ל מפרשים על כך כמה פירושים ואחת מהם שהוא מ'לשון קור וחום, צינן והפשירך מרתחתך, שהיו העובדי כוכבים יראים להילחם בכם ובא זה והתחיל והראה מקום לאחרים. משל לאמבטי רותחת שאין כל

מילי דשטותא (י)

עגנש אף הוא. וכדברי הרב מטשעהרין ברמזיו על מעשה זו: "צריכיך ליהרר מכל מיני ניבול פה ואפילו בדקות גדול! ואפילו רק מלשמוע דיבורים כאלו וליהנות מהם איזה הנאה כל שהוא, כי על ידי ניבול פה נתקלקל בחינת הטעם עד שכל הטעמים הם טעם נבילה" (רמזי המעשיות).

[ומן העניין להעתיק את דבריו המבהילים של הפלא יועץ, ז"ל: "ואגיד לדור אשר שמעה אזני, מעשה שאירע בימינו באיש אחד שהיה בדחן והיה מרבה בשחוק וקלות ראש בשמחת מרעים, והיה מדבר נבלות הפה וכדו' מדברים הגורמים שחוק וקלות ראש ושמחה לריקים ופוחזים. ויהי היום, כאשר קרב קיצו והיה שכיב מרע ומתעלף כמה ימים, ויהי בחצי הלילה פתח את עיניו כברקים, ועמד והתחיל לזעוק מרה: אוי ויי, מה בא עלי. והעומדים עליו רעדה אחזתם, והתחיל לומר להם: הלא תראו דמות אנשים שחורים וצורות משונות שמראים לו נודות נפוחים מלאים אש להריק לתוך פיו, ושולשאות של ברזל וכהנה דינים קשים מכינים לו על אשר הרבה שחוק וקלות ראש ודברי נבלות, והיה צועק צעקה גדולה ומרה. ויהי היום ויודע הדבר בתוך העיר, והיה מרבים העם לבוא, ולכולם היה מגיד כדברים האלה בקול צעקה גדולה ומרה. וכשהיה נכנס איש שעשה כמעשהו, היה אומר לו: גם אתה כמוני עשית, גם עליך יעבור כוס. וכשהיה נכנס מי שראה ושתק וצחק, היה אומר לו: זכור אתה ביום פלוני ששמעת אותי דובר נבלה וליצנות, ובמקום שהיה לך להכות בסנדל על פניי, שתקת וצחקת. גם עליך יעבור כוס כזה! והיה צועק מרה ומגיד הדינים קשים שהיו מראים לו, ונמשך בזה ג' מים וג' לילות, עד שלבסוף הניח ידיו לתוך פיו ופער פיו לבלי חק, והיה צועק: השליכו השליכו אש. ומתוך כך יצא נשמתו, ונתעוררו כל העם בתשובה. לזאת יחרד כל לב" (פלא יועץ, ערך נבלות הפה)].

זאת ועוד:

גם מי שאינו נכשל בניבול פה וכיו"ב - אם רגיל הוא בדברי בדיחותא, עלול לבוא לידי חטא ח"ו.

שכן, אם על דיבורים בעלמא הזהיר החכם מכל אדם: "בְּרַב דְּבָרִים לֹא יִחְדַּל פְּשַׁע" (משלי י, יט). ואמרו חכמינו ז"ל: "כל המרבה דברים מביא חטא" (אבות א, יז). על אחת כמה וכמה, במילי דבדיחותא - הרגיל בהם, עלול ביותר להיכשל בלשונו ולהוציא מפיו דברי בדיחותא שיש בהם שמץ של עבירה, כפגיעה בזולתו, ולפעמים אף פגיעה בכבודו של מקום רחמנא ליצילן ולישזבן.

וכמוספר לדוגמא אצל אנ"ש על רבי יוס' שותק:

"רבי מיכל מטולטשין זצ"ל סיפר שהכיר את רבי יוס' שותק זצ"ל. זה הר' יוס' שותק היה חבירו של הרב הצדיק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצ"ל והיה גדול. והיה מנהגו לומר דברי בדיחותא. ופעם אחד התווכח עם הרב הצדיק מבארדיטשוב ז"ל באיזה פשט בגמרא, והנה הרב הצדיק מבארדיטשוב ז"ל אמר לו שכך לומדין הפשט למעלה בשמים (כמו שהוא ז"ל אמר). השיב לו הר' יוס' ז"ל בלשון הלצה: וכי בשמים לא יכולין לטעות? ונתפעל מאד הרב הצדיק מבארדיטשוב ז"ל מזה, וענה לו בהתעוררות גדול: יוס'!, עדיין אתה מחזיק בבדיחות שלך?! ראה להיכן הביאו אותך הבדיחות שלך! ונכנסו אלו הדיבורים בעומק לבו ומני אז והלאה גמר בדעתו, לא לבד שלא לומר ווערטליך אלא אפילו לשתוק לגמרי שלא לדבר, וקיים זה במסירות נפש גמור, כי היה לו חיות מלומר דברי הלצות וכו', וכשענה עצמו מזה, ממש נתייבשו אבריו מסיגוף ועיגווי" (כתבי רבי שמואל. וכן סיפר באריכות רלו"צ בנדר זצ"ל).

יתירה מזו:

גם אם לא ייכשל האדם בריבוי שחוק, בשום שמץ של דבר אסור - יכאב לבו לעתיד, על שהיה רגיל בכך, ושמחתו תיהפך לתוגה.

כמו שאמר החכם מכל אדם: "גַּם בְּשֹׁחַק יִכָּאֵב לֵב, וְאַחֲרֵיהֶּן שְׂמֵחָה תִּתְּנֶה" (משלי יד, ג). ומפרש המצודות: גם בשחוק - אפילו בעבור ריבוי השחוק - עם כי לא עבר בזה על מצות ה' - מכל מקום יכאב לבו בעת יקבל הגמול, על שפנה לבו לבטלה: ואחריתה - רוצה לומר, אם כן סופה תהיה אשר השמחה תיהפך לתוגה."

"א ווערטל מוז האבן אין זיך די דריי תנאים: ער זאל נישט הנאה האבן דערפון, נישט מיינען יענעם טרעפן, ס'זאל נישט זיין קיין ניבול פה" = "בדיחה, חייב שיהיו בה אלו השלשה תנאים: א', שהמספר לא יכוון לכבוד עצמו. ב', לבלי להתכוון לפגוע בכבוד הזולת. ג', שלא יהיה בזה ניבול פה". והפטיר ואמר: היינט זאגט ווערטלאך... = כעת כבר יכולים אתם לומר בדיחות" (שיש"ק החדש, חלק ג, אות קצא).

ואכן, אם כבר שמעו דברי בדיחותא מפייהם של אנ"ש, לא היו אלה כבדיחותיהם של הבדחנים [שע"פ רוב עלול להימצא בהם אחד משלשת הבעיות הנ"ל], אלא דברי בדיחותא והלצה מהבלי העולם הזה.

וכפי שמספר לדוגמא הרה"ח רבי נתן ליברמנש שליט"א, על אנ"ש מהדור הקודם בבני ברק:

"אני זוכר את המילתא דבדיחותא' שהיה שגור בלשונם. ה'מילתא דבדיחותא' היה של לעג מכל העולם הזה... יושב היה ר' בן ציון (אפטר) למשל, בעקר היה מדבר על תאות ממון... היתה לו אמרה ידועה והיה מפזם אותה פעם אחר פעם: 'פנים פם טקסי טלפון... פים פם טקסי טלפון...' כך היה צוחק מול כל עניני העולם הזה."

או שאר דיבורים המבדחים ומשמחים, שאין בהם שום חשש של התכבדות עצמית או פגיעה בכבוד הזולת, אלא בדיחותא בעלמא. [כגון השמעת המילים: "צ'ק צ'ק" וכיו"ב, וכנזכר בעלים לתרופה (מכתב מיום י"ג ניסן תר"ב): "און טאקע פארט האפ, און נאר האפ, און ווידער האפ, און בלשון חסידיים שבמדינת קיר", טשאק טשאק"].

ומבדיחותיהם היה ניכר מהותם הפנימית; עדינותם ונקיותם, ולעגם לכל הבלי העולם הזה.

וכבר לימדנו רבינו, שסגנון המילי דבדיחותא ושטותא מלמדים על מהותו של האדם. כמובא בסיפורי מעשיות: "על ידי מה ידע המהות של המדינה? על ידי הקאטאוועש של המדינה (היינו עניני צחוק שקורין קאטאוויש). כי כשצריכים לידע דבר, צריכים לידע הקאטאוועש של אותו הדבר" (סיפורי מעשיות, מעשה ממלך עניו).

"כרוב דברים לא יחדל פשע"

על אף שמיותר לכאורה לדבר על אודות הפגם העונש החמור של 'ניבול פה', אשר כבר האריכו בזה חכמינו ז"ל בגמרא (שבת לג ע"א) והובא בספר המידות: "בעוון ניבול פה, צרות וגזירות קשות מתחדשות, ובחורי ישראל מתים חס ושלום, ויתומים ואלמנות צועקים ואינם נענין" (ספר המידות, ניבול פה, ג). ו"המנבל פיו, אפילו חותמין עליו גזר דין של שבעים שנה לטובה, הופכין עליו לרעה, גם מעמיקין לו גיהנם, גם לשומע ושותק" (שם, ד).

אעפ"כ, מאחר שנזכר ענין זה בתוך שלשת התנאים שהציב רבינו לאמירת מילי דבדיחותא, ראינו לנכון לעורר ולהזכיר:

גם הנשמר מניבול פה גם, עלול להיכשל בניבול פה "בדקות גדול", וגם מזה יש להתרחק בתכלית הריחוק.

עוד יש לידע ולזכור - מה שנזכר לעיל בדברי רבינו בספר המידות - שלא רק המדבר ניבול פה עגנש, אלא אף מי ששומע ושותק.

כמו שאמרו בגמרא: "רב נחמן בר יצחק אמר: אף שומע ושותק, שנאמר "[שְׂחֹקָה עִמָּךְהָ פִי זָרוֹת] זְעוּם ה' יִפֹּל שָׁם" (שבת לג ע"א). "זעום ה' יפול שם - זעם של הקדוש ברוך הוא הוא שורה שם אצל פי זרות. היושב אצלו ושומע קרוי זעומו של הקדוש ברוך הוא" (רש"י, שם).

וכפי שנזכרו ב' דברים אלו ב'סיפורי מעשיות", בסיפורו של הבעטלער הַחֲרָשׁ על אודות המדינה שהתקלקלו שם המראה והטעם והריח:

"נכנסתי במדינה באיזה עיר, ובאתי וראיתי שבאים אנשים ואומרים איזה דבר הלצה שקורין 'ווערטלי'. ואחר כך מתקבצים עליהם עוד איזה בני אדם עד שנעשה איזה קיבוץ, ואומרים איזה דברי הלצות (היינו ווערטליך) הם מחייבים ושוחקים. והטיתי אזני ושמעתי שהם מדברים ניבול פה. וזה אומר דברי ניבול פה, וזה אומר בדקות יותר, וזה שוחק וזה יש לו הנאה וכיוצא. ... ואמרת להם, שבשביל זה נתקלקל אצלם הטעם ... כי זה המלך האכזר שאיר אצלם ג' כתות עבדים הנ"ל שיהיו הולכים ומקלקלים את המדינה. שהיו הולכים ומדברים בנייהם ניבול פה והכניסו ניבול פה בתוך המדינה, ועל ידי ניבול פה נתקלקל הטעם שכל הטעמים הם טעם נבילה" (סיפורי מעשיות, משבעה בעטלערס, היום השני).

ומדבריו אתה למד: א', שיש ניבול פה 'בדקות'. ב', שגם השומע ושותק וכ"ש אם נהנה,

הוא עומד בשעת התפילה ושומע התפילה, ודאי היה מתפלל בהתלהבות גדול והיה מדקדק מאד לכוון את דבריו, ובשביל שהאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם בשביל זה אינו מתלהב כל כך ואינו מדקדק כל כך, וכל אחד לפי מיעוט שכלו וידיעתו כן התלהבותו ודקדוקו. והידיעה היא מהיצר הטוב שבלב והסתרת הידיעה היא מהיצר הרע שבלב, והסתרת הידיעה, הן אפיקורסות וקושיות, שהיצר הרע מקשה את לבו ליפול ברעה" (ליקוטי מוה"ר, סב).

אל תטעה את עצמך, אין כאן רק ענין של חוסר תבערת הרגשות, משהו פגע בידיעה, הכחישו אצלך בעמקי הלב את האמת הפשוטה. אם היית יודע שהוא עומד כאן ושומע אותך לא יתכן שהיית נשאר קר. 'קרירות' פירושה קושיא של אפיקורסות שמקננת בלב שמכחישה את האמת הזאת. אמנם האדם לא נהפך חלילה לאפיקורס כאשר עמלק זרק בו את הקושיא הזאת, אבל חשוב מאד שיידע בברור שבלבו נמצאת עתה טומאה מסוכנת מאד שנוגעת בשורש השורשים, ואם לא יתגברו כנגדה היא יכולה חלילה להתפשט ולהרוס את הכל.

זהו כח ה'אשר קר' של עמלק, הוא לא מתווכח עמך בגלוי, לא מכחיש אותך פנים אל פנים, הוא משאיר את הכל ורק זורק קושיא נסתרת שמכחישה את הקשר הפשוט האמיתי והחי בינך לבין קונך, הוא זורע חלישות דעת מסויימת שמפריכה את ברית הידידות הלוהטת שביניכם. וכך הולכת ומתקררת התפילה והעבודה, עד שנהפכת לחסרת חיות ויבשה בבחינת 'שריפת נשמה וגוף קיים'.

הוא לא פגע רק במעלה ומדרגה מסויימת באיכות התפילה והעבודה, הוא פגע בציפור הנפש של קדושת ונצחיות המצוה, כיון שכל מעלת המצוות הם לפי מדרגת האמונה שבהם וכאשר האמונה הוכחשה נעקר העיקר רח"ל. מלבד מה שפגיעה באמונה במקום אחד - אם לא עוצרים בעדה - היא הולכת ומתפשטת גם על כל שאר חלקי היהדות ומסכנת את הכל ח"ו.

זוהי גם מהותו של עמלק שמכונה בפי חז"ל 'לץ' (שמו"ר כז, ו). ליצנות היא הפכה של התמימות, וכפי שרבינו הקדוש מספר (ספ"ו מ' מעשה ט' מחכם ותם) שהתם היה נוהג תמיד לומר לפונים אליו 'רק בלי ליצנות', ובסוף אותה מעשה רומז רבינו הקדוש שהתם הנו הפכו של עמלק. מהותה של ליצנות שהיא מערטלת ומרוקנת פנימיות ומשמעות של דיבור אמת. עומד מוכיח וזועק מנהמת לב על חומרת דבר פלוני, ובכוחה של ליצנות אחת לרוקן את כל תוכן דבריו ולהשאירם נבובים וחלולים לגמרי. וכדבריו הנוקבים של המ'סילת ישרים' (פ"ה): "ותראה קושי הלצון והשחתתו הרבה, כי כמו המגן המשוח בשמן אשר ישמט ויפיל מעליו החצים ומשליכם לארץ ולא יניח אותם שיגיעו אל גוף האדם כן הלצון מפני התוכחה והמרדות, כי בליצנות אחד ובשחוק קטן יפיל האדם מעליו ריבוי גדול מן ההתעוררות וההתפעלות מה שהלב מתעורר ומתפעל בעצמו מדי ראותו או שומעו ענינים שיעירוהו אל החשבון והפשפוש במעשים, ובכח הליצנות יפיל הכל לארץ ולא יעשה בו רושם כלל".

ליצנות אינה רק 'מילי דביחותא' אלא העמדת הדבר כמליצה בעלמא; אל תתייחס בכובד ראש ובתמימות לנאמר אלא גש לכך כְּאֵל מליצה חיצונית

שאינו לה משמעות פשוטה ותמימה. הליצנות אומרת שאם זועקים אליך שזו סכנת חיים, אל תתייחס לכך בפשטות, אלא כמי שאיזה רָגֶשׁן התלהט ומפריח גוזמאות ומליצות, ועל כן קבל את הדברים בלי התפעלות מיותרת. ולעומת זאת התמימות והאמת אומרים שעליך לקבל את הדברים כמו שהם במלוא כובד הראש, כי אין אלו מליצות וגוזמאות אלא אמת פשוטה חיה ובווערת.

זהו מקור טומאת הקרירות של עמלק, הוא מתיז ליצנות בכל הנאמר בתורה והופך אותה למליצה שדופה ח"ו. אם אומרים לך שהשם יתברך כרת ברית עם כל אחד מישראל ושהוא וישראל חד הוא, הרי שלשיטת עמלק אין הכוונה כפשוטו, הוא מניח לך להמשיך ולומר את הדברים, אבל הוא מכניס קרירות בלב שאל תתלהט ותבער בדברים כפשוטן אלא עמוד בַּיְבֻשׁוֹת והסתכל על כך כמליצה גרידא.

זהו כח ה'אשר קר' של עמלק; הוא לא מתווכח עמך בגלוי, לא מכחיש אותך פנים אל פנים, הוא משאיר את הכל, ורק זורק קושיא נסתרת שמכחישה את הקשר הפשוט האמיתי והחי בינך לבין קונך. הוא זורע חלישות דעת מסויימת שמפריכה את ברית הידידות הלוהטת שביניכם.

אם היינו תמימים ומאמינים בפשוטן של דברים שברית כרותה ביני ובין הקב"ה - הרי שלא היה מקום לקרירות; אם היינו מאמינים שה' עומד אצלנו בשעת התפילה - לא היה מקום לתפילה קרה; אם היינו מאמינים שכל עבירה היא צרה צרורה שאין דוגמתה, ושכל מצוה הוא ריוח עולם שאין לשער - לא היה מקום להקל ראש, וכן הלאה. וכאן טמונה ערמתו של עמלק, הוא לא מכחיש בפומבי ולא כופר בריש גלי, אלא מניח את כל ה'גוף' ושורף את ה'נשמה' הפנימית, הוא הופך את הכל למליצה חסרת תוכן, וכך נחרבה האמונה מבלי להרגיש בכך כלל.

ובכך נבין את מה שהרב מטשערין זצוק"ל מביא משמו של רבי נתן "שאמר בעל-פה, שעיך הטומאה ופתח הטומאה הוא ליצנות, ואסמכה אדברי רבותינו ז"ל שאמרו (במס' יומא לח, ב) הבא לטמא פותחין לו, שנאמר אם ללצים הוא יליץ, השם יצילנו", (אוצר

היראה ליצנות ז'). הפתח לכל טומאה היא רק על ידי ליצנות. אין עבירה וביטול מצוה בעולם שאין מקורה בליצנות. כי הלא כל אחד יודע וכבר שמע רבות על חומרת כל דבר ויקרת כל דבר, ואם כן, איך יתכן שהוא נופל ונכשל?! על כרחך שנתפסה בו ליצנות שאומרת שהנאמר בתורה אינו אלא כמליצה בעלמא, והיא שמקררת נפשו ופותחת לו פתח לשערי תהום לעבור פי ה' שחייו תלויים בו בכל רגע.

ומי שמבין את תכסיו זה של עמלק יוצא ונלחם בו, הוא יוצא למלחמת קיום נגד ה'אשר קר', כי קרירות היא ב'יהרג ואל יעבור' כפי שאמר ה'חזון איש', זוהי הכחשה נסתרת של האמונה.

רבינו הקדוש הזהיר אותנו שחובתנו ללחום ולהבעיר את האש הפנימית, וגם אם איננו מרגישים את האש, מוטל עלינו לעשות את עצמנו כמי שאנו בווערים ולהרתיח את אמינת האמונה וקיומה עד שזו אכן תתחיל לבעור באמת. וכלשון קדשו: "בענין התפילה, לפעמים אין להאדם שום התלהבות בהתפילה, וצריכים לעשות לעצמו התלהבות וחמימות ולב בווער להתפילה. כמו למשל שנמצא לפעמים שהאדם עושה לעצמו רוגז עד שבא בכעס ונתרגז, כמו שאומרים העולם בלשון אשכנז 'ער שניצט זיך איין רוגז', כמו כן ממש בקדושה בענין התפילה צריכים לפעמים לעשות לעצמו רוגז ויעשה לו חמימות ותבערת הלב בדיבורי התפילה, אזוי וויא איינער שניצט זיך א רוגז, ועל ידי זה יבוא אחר כך באמת להתלהבות וחמימות הלב בהתפעלה, ויזכה שיבער לבו להשם יתברך ויתפלל בהתלהבות גדול. וכן בענין השמחה, בפרט בשעת התפילה שצריכים שתהיה התפילה בשמחה גדולה וצריכים להכריח עצמו לשמח עצמו בכל מה שיכול כדי לזכות לשמחה ובפרט בשעת התפילה, ואם לפעמים דעתו מבובל ואינו יכול בשום אופן לשמח עצמו, אז עצתו שיעשה עצמו כאילו הוא שמח. ואף על פי שבתחילה עדיין אין השמחה באמת בלב, אף על פי כן על ידי שעושה עצמו כאילו הוא שמח, על ידי זה יזכה אחר כך באמת לשמחה. ועצה זאת היא עצה גדולה מאד גם בכל הדברים שבקדושה, שבתחילה צריכין לעשות עצמו כאלו הוא להוט אחר אותו הדבר שבקדושה ואחר כך זוכין באמת לזה" (שיחות הר"ן, עד).

והרתחה פנימית זו, היא עצמה מצות השמחה בקיום המצוה. 'שמחה' פירושה 'אמונה' חיה בווערת וקיימת שאכן יש כאן זכייה אלוקית ונצחית, וכפי שרבינו הקדוש מבאר בפירוש (בלקו"מ ח"א סי' י) שהמחאת כף וריקודי השמחה הם המשכת והחייאת האמונה לכל קומת האברים. מי שניגש בִּיְבֻשׁוֹת למצוה, הרי זו הכחשה לאמונת קדושת המצוה.

ועל כן באמת נלחם עמלק בכל כוחו נגד שמחת המצוות, וכפי שרבי נתן מאריך בליקוטי הלכות (נפילת אפיים ה"ד) ושם הוא גם מבאר שזוהי עיקר המצוה והעבודה בעצם יום הפורים, וכלשון קדשו שם: "שעיקר מצות פורים הוא לשמוח בכל עוז, לשמח את עצמו בכל מיני שמחה, שזהו עיקר מצות פורים. כי עיקר הכנעת הסטרא אחרא שהוא זוהמת הנחש הוא בפורים, כי אז מכניעין קליפת המן עמלק, ועיקר זוהמת המן זוהמת הנחש, הוא בחינת עצבות ומרה שחורה שמתגברים בכל עת על ישראל ואינם מניחים אותם לשמוח, כי עיקר הסטרא אחרא הוא עצבות ועיקר הקדושה הוא שמחה, דהיינו לשמוח בהשם

לסיכום:

אמירת בדיחות הוא עסק מסוכן ביותר...

וכבר זעק רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל מנהמת לבו, תחת אחד השיחים: "וכי 'מילי דשטותא' התכוון רבינו שיאמרו בדיחות?! **בדיחות היו אצל רבנו 'טרף'!** אפילו ר' הרש"ה מאוסטרופולי, כשהיה פעם אצל רבינו - הוא היה גדול, ועם כל זה - **אמר רבינו לאנשי שלומנו: הוא הרי יאמר בדיחות, אל תצחקו! בדיחות היו אצל רבינו טריפה!**" (טעם זקנים).

אכלו רעים שתו ושכרו דודים!

סוף דבר הכל נשמע, מכל מאמרנו האחרונים בענין זה:

השמחה האמיתית, היא אך ורק שמחה בה'. אך כדי להעלותה מגלותה, אנו מוכרחים לרדת למקום הקליפות - ירידה לצורך עליה, מתוך הזהירות המתבקשת לבל תהפוך הירידה לנפילה ח"ו - ולשמח ולבדח עצמנו במילי דשטותא, ולעלות משם אל מקור השמחה.

"וזהו בחינת כל מיני הצחוק ושחוק שעושים בפורים, לרמז שאז בימי הפורים האלה, מעלין כל מיני ירידות וקטנות, הכל נתהפך עכשיו ונעשה מזה תורה, כי הירידה נתהפך לעליה בבחינת ירידה תכלית העליה... כי אז זוכין לתכלית העליה להשגה והארה עצומה מאד מאד הארת מרדכי היהודי שהארתו שגבה מאד,

ואז נתהפכין כל הירידות וכל הביטולים וכל מילי דשטותא לתכלית העליה!" (ליקוטי הלכות, תחומין ד, י).

ביום הפורים, אומר לנו הקדוש ברוך הוא: "באתי לגני אֶחָתִי כְּלָה, אֶרְיֶנָּה מוֹרֵי עִם בְּשֵׁמִי, אֶכְלֶתִי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי, שְׁתִּייתִי יַיִן עִם חֲלָבִי, אֶכְלֹו רְעִים שְׁתָּו וְשָׁכְרוּ דוֹדִים" (שיר השירים ה, א).

"מורי עם בשמי - זה בחינת מרדכי ואסתר, 'מורי' זה בחינת מרדכי מר דרוך. 'עם בשמי' זה בחינת אסתר שנקראת הדסה. אכלתי יערי עם דבשי - פירש רש"י שקיבל מה שאינו ראוי עם הראוי, זה בחינת שמחת פורים, שהשם יתברך מקבל באהבה כל מה שעושים ישראל מחמת שמחת פורים, אף על פי שיש בהם ענייני צחוק ודרך שטות שנראה כאינו ראוי, אף על פי כן השם יתברך מקבל הכל באהבה, מחמת שעושים זאת מחמת שמחת פורים הגדולה מאד! ואז אומר השם יתברך: 'אכלו רעים שתו ושכרו דודים'. כי השם יתברך כביכול בעצמו מבקש את ישראל שיאכלו וישתו בשמחה ולא יתביישו עוד" (ליקוטי הלכות, תפילין ח"ב, לו).

ויהי רצון שנזכה לשמוח בימי הפורים בכל עוז ותעצומות, "ונזכה להמשיך שמחת פורים על כל השנה כולה! לשמוח תמיד כך בשמחה וחדוה רבה באמת... ונזכה להיות בשמחה תמיד" (ליקוטי תפילות ח"ב, לו).

אמן ואמן!

יתברך, כי מי שיש לו אמונה שלמה בהשם יתברך בודאי ראוי לו לשמוח תמיד בהשם יתברך. ועיקר השמחה הוא שמחת המצוות, ומי שמאמין בהשם יתברך ובתורתו הקדושה בתמימות ובפשטות כמו שכל ישראל מאמינים, בודאי אין שמחה בעולם כמו שמחת עשיית המצוות שאנו זוכים לעשות נחת רוח ליוצרנו ובוראנו יתברך."

ורבי נתן ממשין, שזה עיקר עבודתנו בעצם יום הפורים, להלהיב ולהלהיט את הלב בשמחת המצוות ולהכריז על אמיתת האמונה ועל הנצחיות הטמונה בהם, וכהמשך דבריו הבערים שם: "וזה עיקר בחינת פורים שהוא בחינת עשיית המצוה בשמחה, כי אז שמחים כל ישראל בשמחה גדולה מאד עד אין סוף ואין תכלית! כי המן זוהמת הנחש הוא בחינת עצבות, ועיקר קטרונו והתגרותו הוא בהשמחה של המצוות, כי אינו מניח לשמוח בשום מצוה, ומחמת קנאתו של המן במרדכי וישראל שראה שהם חזקים כל כך בעשיית מצוותיהם ועושים אותם בשמחה גדולה ובמסירת נפש, על ידי זה נתקנא בהם מאד עד שרצה להעבירם מן העולם ח"ו, ועל כן בפורים שאז נכנע המן עמלק שהם בחינת הכופרים אז עיקר המצוה הוא שמחה, כי זה עיקר הכנעתו."

השמחה היא מלחמה בקום ועשה בכופרים המכחישים את נצחיות המצוות (כפי שמוסיף ומאריך שם יעו"ש), כי על כל השמחה היא היא תבערת הלב היפך הקרירות, וכשיש שמחה יש אמונה חיה, ובהעדרה הרי זה כהכחשת כל יסודי האמונה הפשוטה באמיתת נצחיות המצוה. ואכן לא לחינם זועק רבי נתן ש"שמחה היא הנקודה של כל התורה והמצוות" (הקדמת ליקוטי הלכות), "שמחה דקדושה הוא הנקודה הקדושה של כל המצות" (שם, תפלה ד), ו"נקודת כל המצוות ומעשים טובים

קליפת אחשוורוש - גאוה!

ויהי כימי אחשוורוש הוא אחשוורוש המלך מהדרו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה

המגילה הקדושה מתחילה בסיפור על אחשוורוש והסעודה הגדולה אשר עשה.

וסוד הדברים הוא, ש"אחשוורוש" הוא קליפת הגאוה המתגברת על כל אחד, וזה עיקר תחילת סיבת כל הצרות והמרירות העוברים על האדם.

"כי כל סיפור המגילה הקדושה סובב על ענין זה, שמספרת תוקף הנס איך התגברה מלכות הרשעה שהוא בחינת גאות, שהוא בחינת עבודה זרה, ורצה לכלות את ישראל חס ושלום. כי עיקר כל הצרות וכל הגלויות הם על ידי הגאות שהוא היפך התורה שאין אדם זוכה לה כי אם על ידי ענוה" (ליקוטי הלכות, ערלה ה, רז).

וכך מפרש מוהרנ"ת את הפסוקים:

"ויהי כימי אחשוורוש - היינו מלכות הרשעה בחינת גאות. וזהו מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה 'אחיו של ראש וכן גילו של ראש', היינו שכל אותם שכרוכים אחר מלכות הרשעה ונלכדים בגאות, הם בבחינת אחיו של ראש וכן גילו של ראש. 'ראש' זה בחינת גאות והתנשאות, בחינת 'על כן ירים ראש', שזהו בחינת 'ראשית גוים עמלק' שהוא זוהמת הנחש שמכניס גאות באדם שהוא בחינת ראש והתנשאות. וכל אחד כפי שנלכד בגאות הוא בחינת אחיו של ראש וכן גילו של ראש, שהוא ראש דסטרא אחרא, בחינת שורש מדת הגאות דסטרא אחרא שמשם מקבל גאוותו."

"הוא אחשוורוש המלך מהודו ועד כוש - שמידת הגאות הרעה מתלבש בכל אדם מגדול ועד קטן, כנראה בחוש שאפילו הקטנים והנבזים יש להם גאות. וזהו 'המולך מהודו ועד כוש'. 'הודו' זה בחינת הגדולים והחשובים, בחינת הוד והדר ותפארת, 'כוש' זה בחינת הנבזים והמכוערים במעשיהם כמו כוש שהוא שחור בתכלית השחורות, כמו שכתוב 'היהפוך כושי עורו'. היינו שמלכות אחשוורוש בחינת ראשית וגאות, הוא מולך ומתלבש מגדול ועד קטן, בהמפוארים והנבזים, ומשם באים כל הצרות והיגונות והמכאובים שלהם."

"שבע ועשרים ומאה מדינה - כי רבותינו זכרונם לברכה דרשו שהם כנגד מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שְׁחִיְתָה שרה, היינו כי שרה היא בחינת מלכות דקדושה בחינת שרה על כל העולם כולו, שעיקרה ענוה, בחינת במקום גדולתו וכו'. וזהו בחינת מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, זה בחינת גדולים וקטנים ובינונים, וכמו שדרשו בזהר הקדוש פסוק זה לענין גאות 'מאן דהוא רב הוא זעיר ומאן דהוא זעיר הוא רב', כמו שכתוב בפרשת שלח לך.

כי בן 'מאה שנה' זה בחינת גדולים, 'ושבע שנים' זה בחינת קטנים. 'ועשרים שנה' זה בחינת בינונים. ושרה שזכתה לענווה אמיתית שזה עיקר החיות בחינת חיי שרה, היתה בת מאה כבת עשרים ובת עשרים כבת שבע, שהיתה מקטנת עצמה בכל הבחינות, שאפילו כשהיתה בת מאה היתה קטנה בעיניה כבת עשרים וכבת שבע... ואחשוורוש שהוא בחינת מלכות הרשעה בחינת גאות, הוא היפך מזה. שמולך מעצמו, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על שבע ועשרים ומאה מדינה, שיש לו גאות והתנשאות בכל הבחינות, בבחינות גדולים ובינונים וקטנים שהם בחינת מאה ועשרים ושבע" (ליקוטי הלכות, שם. ועיי"ש עוד באריכות נפלא ביאור שאר הפסוקים ומעשה המגילה כולה).

ונס פורים, הוא שאנו ניצולים מקליפת הגאוה הממררת חיי האדם, וזוכים לענווה ושפלות המביא לידי ששון ושמחה, גילה רינה דיצה וחדוה!

א פרייבאך פורים

ההלבנות פורים

נערך ע"י הרב גר' משה כהנריץ בראנדסדארפער שליט"א

דינים הנוגעים לפורים שהל במוציאי שבת

המדרש כמו בנר חנוכה, שבבית המדרש נוהגים לאחר את ההבדלה. אבל מי שמבדיל בביתו אין בזה מנהג קבוע ואפשר להבדיל קודם קריאת המגילה. וכן כתב המהרש"ם **בדעת תורה** שלפי מנהגינו שמבדילים בבית קודם הדלקת נר חנוכה הוא הדין שיש להבדיל קודם קריאת המגילה.

אך למעשה, מאחר שאנו רגילים ללכת לבית המדרש להתפלל מעריב ולקרוא תיכף אחר כך את המגילה, אינו נכון להבדיל לכתחילה קודם שהולכים לבית הכנסת, שיותר טוב להבדיל על הכוס רק אחר שאומרים אתה חוננתנו במעריב (כ"ה החיים ס' רצ"ג סק"ז וס"י רצ"ט סק"ט בשם הזוהר). אבל לאחר שחוזרים מבית המדרש יש להבדיל תיכף ואחר כך לקרוא את המגילה להוציא את בני הבית.

במקרה שקשה לבני הבית להמתין עם ההבדלה עד שהבעל חוזר מבית המדרש, מותר להבדיל גם קודם שהולך לבית המדרש למעריב (ס' רצ"ט ס"ד ומשנ"ב סק"ה). ומותר לשתות כוס רביעית יין של הבדלה קודם קריאת המגילה (כשם שמותר לשתות כוס רביעית יין של הבדלה בכל שבוע קודם קריאת שמע של ערבית, וכן מוכח מהפוסקים ה"ל), אבל יותר טוב להבדיל על מיץ ענבים שאינו משקה המשכר (עי' רעק"א רס"י רפו, ומשנ"ב ס' רלב סק"ה).

מחצית השקל

בשולחן ערוך (ס' תרצ"ד ס"א) כתב הרמ"א שנוהגים ליתן מחצית השקל 'בליל פורים קודם שמתפללים מנחה'. וביאר **הכף החיים** (ס"ק כה) שהיא שילוב של שני עניינים ביחד, יש ענין לתת מחצית השקל בפורים לזכר שהקדימו שקלי הקודש לשקלי המן, ויש ענין לתת צדקה ביום התענית כדי שיהא צדקה עם התענית לכפר, דמטעם זה תיקנו חז"ל קריאת הפטורה בתענית במנחה משום 'וחטאיך בצדקה פרוק'. ולכן נותנים המחצית השקל במנחה של תענית אסתר סמוך לפורים.

וכתב **הכף החיים** (שם) שגם כשחל פורים במוציא שבת ומקדימים להתענות ביום חמישי נותנים מחצית השקל במנחה של תענית אסתר, וזה נחשב גם כן סמוך לפורים. וכן מובא ב**לוח ארץ ישראל** שגם בירושלים שאין התענית סמוך ליל פורים נוהגים ליתן תמיד במנחה של תענית אסתר.

אבל יש שנוהגים בירושלים ליתן בליל פורים ולא במנחה של תענית אסתר, וכן נהג ה**גרשו"א** ז"ל (הלי"ש פ"ח ס"ט). ו**בשו"ת דברי יציב** (ח"ב ס' רצ"ג ט"ז) האריך בזה ומסיים שנכון כשחל פורים במוציא שבת ליתן מחצית השקל פעמיים במנחה של תענית אסתר ובליל פורים.

תתקבל. ואילו בשחרית נוהגים לומר את ה'קדיש תתקבל' רק לאחר סדר קדושה, שתיכף אחר שמונה עשרה אומרים חצי קדיש וקוראים בתורה ואחר כך המגילה ואחר כך אומרים סדר קדושה ואז אומרים תתקבל.

והטעם לזה, שבשחרית הסדר קדושה שייך לשמונה עשרה, שהרי בכל יום אומרים תתקבל רק אחר סדר קדושה, וגם ביום שיש קריאת התורה אומרים תתקבל רק לאחר סדר קדושה שלאחר קריאת התורה, ולכן גם בפורים שיש קריאת המגילה אין המגילה נחשבת להפסק ואומרים תתקבל אחר סדר קדושה שלאחר המגילה. אבל במעריב אין הסדר קדושה שייך לתפילת שמונה עשרה רק לקריאת המגילה, והטעם שאומרים בפורים 'אתה קדוש' היא רק משום שפסוק זה נאמר בתהלים בלמנצח על אילת השחר שהיא מעשה נס אסתר, לכן אומרים תתקבל תיכף לאחר שמונה עשרה (עי' משנ"ב ס' תרצ"ג סק"א).

ויש להסתפק כשחל פורים במוציא שבת שאומרים לאחר קריאת המגילה 'יהי נועם ואתה קדוש', דאולי היו צריכים לדחות ה'קדיש תתקבל' עד לאחר 'אתה קדוש' שלאחר המגילה כמו בכל מוצאי שבת שאומרים תתקבל רק לאחר ואתה קדוש, שבכל מוצאי שבת שייך ואתה קדוש לתפילת שמונה עשרה. אכן **השפת אמת** (מגילה ד) דייק מלשון **התוספות** (ד"ה פסק) שגם במוציא שבת נוהגים לומר תתקבל קודם קריאת המגילה, וכן כתב **בספר מנורת המאור** (פ"ב תפלה) ואפשר שלא רצו לחלוק בזה בין שנה לשנה.

ויש נוהגים בכל שנה לומר פעמיים תתקבל, גם קודם שמונה עשרה וגם לאחר ואתה קדוש, וכן נהג בעל **השבט הלו** (מבית לוי עמוד מה, וכשיטת הא"ר במשנ"ב שם).

הבדלה

קיימת מחלוקת גדולה בפוסקים אם יש להקדים הבדלה קודם קריאת המגילה, שהבדלה תדירה יותר ממגילה, ותדיר ושאינו תדיר תדיר קודם. או שיש להקדים קריאת המגילה קודם להבדלה משום תוספת שבת ומשום דכל כמה שמאחרים את צאת השבת עדיף יותר. וכתב **השערי תשובה** (ס' תרצ"ג ס"א) שיש לכל אחד לנהוג כפי מנהג מקומו ויש לשני השיטות יסוד בפוסקים.

במשנה ברורה בהלכות חנוכה (ס' תרפ"א סק"א) פסק שבבית הכנסת כבר נהגו בישראל להדליק קודם הבדלה ולכן אין לשנות המנהג, אבל בבית דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד. ובהלכות פורים (ס' תרצ"ג סק"א) כתב שמנהגינו להבדיל אחר קריאת המגילה, וכוונתו היא על ההבדלה שבבית

המגילה בשבת

מותר לטלטל את המגילה בשבת ערב פורים וללמוד בה ואינה מוקצה (ח"א כלל קנה דין י ערך השולחן ס' תרפ"ט סק"ו ועי' הגהות חת"ס על שו"ע שם ס"ו).

מותר ללמוד את המגילה רק אם מכוין ללמוד ולהבין או להכין את עצמו בהכנה רוחנית לקראת יום החג הקרב ובא, אבל אסור לבעל קורא להכין את הקריאה עם הטעמים בשביל שיהיה מוכן לקריאה של מוצאי שבת, משום איסור מכין משבת לחול (מקור חיים ס' תקג ושו"ת קנה בושם ח"ג ס' כג, ובשמירת שבת כהלכתה פכ"ח הע' קעח התיר למי שרוצה להתלמד הקריאה סתם).

כמו כן אסור להביא את המגילה לבית המדרש מבעוד יום כדי שיהא מוכן לקריאה של מוצאי שבת משום איסור הכנה, וכתבו **המחצית השקל** (ס' שח סק"י) ו**השערי תשובה** (ס' תרצ"ג סק"ב) שאם לומד מתוכה בבית המדרש מבעוד יום בשבת מותר.

סעודה שלישית

בשנה רגילה אסור לטעום קודם קריאת המגילה (ס' תרצ"ג סק"ד). אך בשנה זו שחל פורים במוציא שבת מותר להמשיך סעודה שלישית גם אחר צאת הכוכבים ואין צריך להפסיק מבעוד יום כיון שהתחיל בהיתר, ואף שהחמירו הפוסקים במגילה יותר מבשאר מצוות, זהו רק בשנה רגילה שקוראים את המגילה לאחר התענית ויש לחוש יותר שמא ימשך באכילה, אבל בשנה זו שאין המגילה נקראת לאחר התענית אין להחמיר כשהתחיל בהיתר (כן מוכח במשנ"ב ס' פסח סק"ג ועי' א"ר ס' תרצ"ג סק"א, וכן מעתי ממורי הוראה שכן המנהג, דלא כמו שהביא המשנה אחרונה בשם פסקי שמועות).

ופסק **המשנה ברורה** (שם) שהממשיך סעודתו בלילה אינו אומר 'ועל הניסים' בברכת המזון.

ברוך המבדיל

אין להוציא את התחפוש בשביל להתכונן לפורים רק לאחר שאומרים ברוך המבדיל, וכן אין להביא את המגילה לבית המדרש רק לאחר אמירת ברוך המבדיל (מט"א ס' תקצט אף המגן סק"ה, וכן במשנ"ב ס' רצ"ט סק"מ).

קדיש תתקבל

בשנה רגילה אנו נוהגים לומר את ה'קדיש תתקבל' של מעריב תיכף לאחר שמונה עשרה קודם קריאת המגילה, ואחר המגילה אומרים ואתה קדוש ואחר כך קדיש שלם בלי

המשך מעמוד ג'

ומתוך כך עלה רבה על הסוד של רבי זירא שאין חום האש שולט בו וכמבואר ב**גמרא חגיגה** (כ"ז). שאין אש של גהניום שולט אצל תלמידי חכמים, ובגלל זה לא נכוהו רבי זירא מלהט האש של הסכין ולא נרפא ומת. ואף שזה נעשה בסעודת פורים בפרסום, כיון שאף אחד לא ידע שאין אש שולט אצל רבי זירא עדיין זה נחשב סוד ולא היה האש שולט בו.

ולכן ביקש רבה מרבי זירא לשנה הבאה לעשות סעודת פורים שנית ביחד, וחשב רבה כי כעת שכבר התגלה הסוד של רבי זירא יצליח הדבר, שמתוך שכבר התפרסם הסוד ממילא ישלוח בו חום האש, וכאשר ישחוט אותו בסכין מלובנת יתרפא מיד. אבל רבי זירא לשיטתו מיאן בזה, שלדעתו הסימנים כן מתרחבים בשעת שחיטה ולא יועיל הליבון ולא יתרפא ויוכרח שוב לעשות תחיית המתים, ולכן אמר לו לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא.

פורים כאילו הוא שוחט את רבי זירא ובאמת לא יהיה נשחט, שרבה היה חולק על רבי זירא והיה סובר כדעת הפוסקים שהסימנים אינם מתרחבים בשעת שחיטה, ולא היה יודע שאין חום האש שולט אצל רבי זירא לפי שרבי זירא החזיקו בסוד, על כן לקח סכין מלובנת ושחטו וחשב שבאמת לא יהיה רבי זירא נשחט, שבאותו רגע שישחט מחידוד הסכין יתרפא מהכזיה.

אמנם למעשה לא הצליח הדבר ורבי זירא כן מת מהשחיטה, ומתוך כך הוכיח רבי זירא שהסימנים כן מתרחבים בשעת שחיטה ולכן לא נרפא מחום הסכין. ולא רצה רבי זירא לומר שזה בגלל שאין חום האש שולט בו, שהרי דבר זה נעשה בפרסום לשם שמחת פורים, ובמקום שיש פרסום אור האש שולט בו.

אבל רבה היה חולק על רבי זירא והיה סובר כדעת הפוסקים שהסימנים אינם מתרחבים בשעת שחיטה, ולכן היה קשה לו למה באמת מת רבי זירא מהשחיטה ולא נרפא מחום הסכין,

